

Izhaja vsaki dan: vs
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri. ob ponedeljkih ob
9. uri zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink)
v mnogih točkah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici,
Celju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sežani,
Slovenjki, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica
Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do
7. zvečer. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petič; poslanice,
obvestila, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znana
za vse leto 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na-
ročbe brez doposlane naročnine se upravnice ne ozira
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna
pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo li-
a
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hraunilni račun št. 841.652.

Iz Hrvatske.

ZAGREB, 15. decembra 1905.

Ako je govora o verski toleranci, tedaj
se priznava nam Hrvatim da smo jako to-
leranten narod. In res se je do nedavno
redko čulo, da bi bilo pri nas kakih razme-
ric, ki bi posegale v vero. Ali, ko je pre-
vzel vlado ban Pejašević in ko so se pod
njegovim protektoratom priselili k nam je-
zuiti, je zagrmelo nenkrat, kakor strela iz
ja-nega rebs, po Hrvatski: »vera je v ne-
varnosti!« In sedaj je začela prava gonja. Z
Diegenovo lampo ščejo brezbožnikov in »so-
vražnikov vero«. A ko se je uvidelo, da
tega ni, ker pri nas ni mesta za to, so se
malec potisnili izvestni goreči nasledovalci
»sovražnikov vero«. Ali ni trajalo dolgo in
stara povest je izšla v novem izdanju! Iz-
vestna klika, ki se zbira okolo »Hrvatstva«,
bi hotela po vsej sili tudi pri nas inauguri-
rati »kulturski«. Izvestna klika bi hotela
oziviti spor med prijatelji in zaneseni v vrsto
zmešnjav — eno zmešnjavo več. V ta na-
men se snuje pri nas »katoliška stranka«,
torej dvanaajsta politična stranka — kar je
luksus, ki si ga ne smejo dovoljevati niti ve-
liki narodi.

Po osnutju te stranke se prično v Hr-
vatski poleg drugih borb še druge borbe.
Kajti ti sovratelji nove stranke so naravnost
neustopni. Propovedujejo sicer lepi nauk:
»Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!«
Ali so se n. pr. ravno sedaj, ko je imel naš
sabor na dnevnem redu razpravo o inter-
konfesionalnem zakonu, pokri-
zali take, kakoršnji so. Ta zakon ureja nam-
reč samo nekatere odnose o prestopa-
nju drugih ver v katoliško in narobe, potem
o ženski katolikov z nekaterimi, o pokopava-
nju nekaterikov na katoliških pokopališčih
itd. Ta zakon je prava karikatura zakona,
ker ni žnijim prav čisto nič povedano, se
stanje nič ne poboljšuje, radi česar tudi
nada ni zadovoljen žnijim. In vendar so se
spustili rečen: klerikalci v silen krik, da se
s tem zakonom kršijo pravice katoliške cer-
kve. Pisali so dan na dan najostreje članke
proti temu zakonu, seveda vse pod pretrvezo
— obrambe cerkve. Nabirali so podpise za
protest s podpisoma šafov Mauroviča in
Votška. Sedaj pa čuje, kaj se je zgodilo:
nadškof Posilović je izjavil v saboru, da
vsprejema ta načrt interkonfesionalnega
zakona!! S to izjavo je prevržen — da-
si je sicer zaslužnik onih protestov —
vzel vse njihovi akciji vsako vrednost ter
jim zadal zasluženo pljusko. Kdor pa ve,
da ima ta zakon sužnju le kakor agita-
cijsko sredstvo madjaronsko
pri Srbah, ta uvideva — vse. Tu pa
moram omeniti, da ta zakon ravno Srbe naj-
manj zadovoljuje.

Naš sabor je bil včeraj odgodjen do 15.
januarja radi božičnih praznikov. Ako bi se
hoteli s par besedami ozreti na to zasedanje,
reči bi samo, da v vsej saborski perijodi ni
bil storjen niti en sklep. Obečalo se je več,
nego dosej.

Madjaroni so bili nekoliko bolj zgovorni.
Tomašić je pokazal svoje državniške — ne-
spodobnosti! Tu imate sabor, da ga ni bo-
ljeja! Dne 15. januarja 1906 začne sabor
razpravljati o sklepu imunitetnega odbora, da
se »veleizdajalec« ne izroči sodišču. Zaseda-
nje bo kratko, a potem bodo razpisane nove
volitve, ker gre h koncu petletje od zadnjih
volitev.

Vi ste že zabeležili, da je našemu žu-
panu Amrušu, dvostrokemu doktorju in gla-
sovitemu koprivniškemu kandidatu, mestno
zastopstvo volilo nezaupnico. Vsaki drugi
človek bi se valed tega zahvalil na svoji žu-
panški časti. Ali Amruš ne misli na to, am-
pak čaka, da ga vlada imenuje komisarjem
in da v tem svojstvu pokaže samega sebe v
pravi podobi. Zastoj mu je vse. Oa je za-
igral zaupanje v meščanstvu, tak mu nobena
tiranija ne more povrniti tega zaupanja.

Kakor le predobro znano, je bil naš dr-
žavni pravdnik Dragotin Gjurič velik sov-

ražnik našim opozicijskim listom. Korfi ei-
ral je neusmiljeno dan na dan. Sedaj pa je
ta vsemogočnej pridružen kakor referent k
»stolu sedmorice«, a ne ve se, kdo pride na
njegovo mesto. Bodimo za hip optimisti in
nadejamo se, da pride kaj boljše. Saj tudi
pri nas mora enkrat nastopiti čas, ko se po-
neha s tem večnim in neprestanim konfesi-
ranjem. Ali pa smo samo mi obsojeni v to,
da bomo zadnji med kulturnimi?!

Hrvatska in srbka koalirana opozicija,
(Glej včerajšajo »Edinost«, Urad.), kateri pri-
padajo: »hrvatska napredna stranka«, »srb-
ska samostalna« in »srbka radikalna« stranka,
socijalistična stranka ter nekateri politiki iz
več strank, je izdala v ožigled volitev pro-
glasi na narod. V tem proglasu se srečajo
težnje in delo te koalicije, ki nameruje iti v
volilno borbo organizirana, da zruši današnji
zlatem. Glavni cilj jej je: svoboda naroda in
prava najširših slojev ljudstva, radi česar za-
hteva ustavne svobode na načelu enakosti
in ravnopravnosti. Istotako dela koalicija v
prvi vrsti na rešenje neurečnega srbko-hrvat-
skega spora. V proglasu je naglašeno, da se
bo naša koalicija borila za privrednjo De-
mocije, gospodarski napredek Hrvatske, splošno
volilno pravico, svobodo tiska, govora, zru-
ževanja, neodvisnost sodnikov, popolno avto-
nomijo občin, finančno samostalnost, in za
vse ono, kar nam je bilo doslej krateno po
krivdi »narodne stranke«.

Mi pozdravljamo ta nastop koalicije in
smo trdno prepričani, da njeno delo pade
na plodna tla. Razmere v Hrvatski so take,
da jih treba premeniti iz temelja, ako hočemo,
da bomo mogli napredovati. In tudi če se ne
nadejamo popolne zmage koalirane opozicije,
ker borba proti sili je težka, vendar smo
prepričani, da ta borba prinese pozitivnih
vspehov. In ako ob sedanjih razmerah izvo-
jujemo nekaj, izvajevali smo — mnogo!

Pisma iz Prage.

(Izvirni dopis).

Dne 8. grudnia 1905.

(Dalje.)

(F. K-a.) Bilo bi nositi vodo v morje,
ako bi hoteli davati dovoljega izraza na-
vdušenju na volilni manifestaciji dne 28. li-
stopada. Mislim da sem postal slava. Štatej-
stvu »Edinosti« vsaj približno sliko o tem
važnem zgodovinskem dogodku. Se srecem bi
se hotelo vsprejeti tudi pero, opisavajoče,
kako se je ves narod češki postavil na sta-
lišče demokratizma in napredka! Husitska kri
vzbudila se je zopet v njem in kakor je pred
500 leti umiral pri Lipanah in Domažlicah za
mišlenko enakosti, bil je pripravljen vse
žrtvovati za njo tudi ta dan na ulicah pra-
ških. V vsej Avstriji ga ni naroda, v kate-
rem bi bila jednomyseľnost v manifestacijah
za volilno enakost tako vseobšna in —
popolna!

Avstrija je bila do današnjega dne na-
ravnost eldirado plemstva. To je imelo v tej
državi najrazsežnejše privilegije v volilnih
vrstah državne in deželnih zbornic; njemu
so se oddajali vsi visoki uradi in dostojen-
stva v državni opravi tuzemski in inozemski
(poslaniki, konzulati), v vojaštvu in cerkvi. V
Avstriji v besede pravem smislu človek za-
čenja še le od barona naprej... To teh sred-
njeveških razmer je zaplaj enkrat oster veter.
Potlačene široke vrste ljudake so dospelo k
svesti svoje važnosti v državi, napredovale
so kulturno in politično in bliskoma se je
počelo glasiti iz vsih grl. Tudi te vrste hčejo
sodločevati na državni upravi, v zakonodaj-
stvu in v javnem življenju. Široke mase ljud-
stva vedo, da one nosijo državo na svojih
ramah; se svojo marljivostjo, poštenim de-
lom in svojo konsumno silo, ki prinaša dr-
žavi stotine milijonov indirektnega davka, a
nikdar rojni privilegiranci, počivajoči v seni
svojih podedovanih gradov »zasluge« in —
privilegijev.

V dvanaajsti uri je vlada dospela do pre-
pričanja, da se opravičenemu klicu delav-

skega ljudstva ne more več upirati in pro-
glasila je na usta bar. Gautscha predlogo o
vseobšni volilni pravici.

To je bil kakor strel v vrste privilegi-
rancev: v gospodski zbornici so se postavili
kakor razdraženi sršeni, veličastno gibanje
ljudsko za jednakost državljsko so označili
kakor kaznjivo rušenje javnega miru in reda,
katero da je imela vlada zadušiti s krvjo in
svincem. V poslanski zbornici pa je čital
vladi otopeli grof Sternberg, ki ga je glu-
post nekaterih čeških sinov obdarila s poslan-
skim mandatom, zakaj da je dovolila mani-
festačni spreved pred parlamentom?! V go-
spodski zbornici pa govore grofovi in knezi
še »ostreje«. Ali glavni gnev av-
strijskega plemstva se je obr-
nil proti narodu češkemu, ki se
je postavil na čelo vsemu mogočnemu giba-
nju, uvidevši v njem pripomoček, ki vede ne
samo do jednakopravnosti državljske, am-
pak tudi do enakosti narodov. Češki ple-
miš knez Schwarzenberg se ni sramoval šču-
vati vlado proti Pragi, kjer da se pojavlja
revolucijonarno gibanje proti Nemcem in Ži-
dom. Grof Thun pa je klical po proglasitvi
izjemnega stanja in dktature.

Reakcija se je združila in se vrgla na
vlado, o kateri se dozdeva, da hoče omejiti
gospodstvo in privilegije v Avstriji. Ta mo-
ment so uporabili Nemci, katerih narodno in
politično nadvlado v tej državi je po obšni
volilni pravici naravnost v smrti nevarnosti,
a pridobivši kakor zaklonišče svojih ničem-
nih lažij posebno »Neue Freie Presse« in
»Prager Tagblatt« so poskušali navesti vlado
do nasilnih korakov proti gibanju za volilno
pravico na Češkem. Nemški listi so pošiljali
v svet vznemirjive vesti o pripravljenih ne-
mirih in izrednih dogodkih v Pragi in po
drugih mestih. Popolnoma revolucijonarno
društvo »Omladina« so si Nemci izmislili kar
čez noč in dr. Eppinger, vodja, ne rečem če-
ških Nemcev, ampak na Češkem naseljenih
in toleriranih Tevtonov, je prišel k češkemu
namestniku z bajko, da so Nemci in posebno
praški Ždije v nevarnosti in vsa državna sila
je nastopila proti izmišljeni pogibelji. Na
Češkem se nahaja danes celo
vojaštvo mobilizirano kakor
v vojnem stanju, posebno je mo-
bilizovana Praga. — Poslati se
imajo in z večine so že poslani
celi regimenti vojaštva, da bi
ohranili »ogrožen« mir in red.

Nzrt ne bi bil ravno tako slab, če ne
bi bil precej prozoren. Računa se namreč s
tem, da te brezpotrebne varnostne odredbe
in mobilizacija izzoveta češki narod do bur-
nih protestov in demonstracij, vojaštvo, orož-
niki in policija bodo »primorani« nastopiti in
ideja vseobšne volilne pravice bi se potap-
ljala v — morje žrtev. V gospodski in po-
slanski zbornici pa bodo mogli nemški in ple-
miški nazadajski dokazovati, da ljudstvo ni
zrelo za obšno volilno pravico, da bi uve-
denje obšne volilne pravice vedlo k anarhiji!
Ergo: da mora ostati v Avstriji vse pri
starem...

Kateri češki sin bo tako zateleban in
nevesten, da bi z brezvspešnimi demonstra-
cijami in izrednimi dogodki v tej kritični
dobi napeljeval vodo na reakcijonarni mlin?!
Prepričan sem, da češki narod vkljub vsem
tem nakanam ohrani dostojno in ledezo hudo-
krvnost. Zato pa morajo tam bolj moško go-
voriti — češki poslanci!

*** (Pride še).

Avstrijska gospodska zbornica.

Dunaj 16. Zbornica je nadaljevala
drugo čitanje proračunskega provizorija.
Posl. Pitacco je obširno navedel vzroke,
radi katerih morajo Italijani izreči vladi
svoje nezaupanje in odklanjajo proračunski
provizorij. Glavni vzrok tiči v postopanju
vlade nasproti Italijanom. Govornik se je
pritoževal, da vlada zanemarja Italijane v
kulturnem, političnem in socijalnem cizru. V
proračunu ni nobene točke, ki bi kazala na

toli željeno avtonomijo na Tirolskem. Govor-
nik je priobčil maogo želj Italijanov glede
Trata. Zato da se Italijanom odreka vseu-
čilišče, se jih odškoduje z ustanovitvijo
hrvatske gimnazije v čisto italijanskem mestu
in z obilno podporo vseslovanskega društva
v Gorici.

V pravosodju, kakor tudi povodom ime-
novanji viših upravnih uradnikov se Italijane
popolnoma prezira. Sedaj se skuša tudi v
pomorske oblasti vriniti neitalijanske
elemente. Železniške zveze z Trstom se ne
gradijo radi Trsta, marveč radi drugih de-
lov monarhije, katerim priasejo koristi.
Mnogo sklepov tržaškega deželnege zbora ni
potrjenih. Želja Trsta po novi justični palači
se ne izpolni.

Med došlimi ulogami se nahaja interpe-
lacija dra. Bennati-ja in tovarišev na vodite-
lja ministerstva za uk in bogočastje glede
uporabe italijanskega jezika na veronauku
političnega okraja Malega Lošinja in posl.
Spiničiča in tovarišev na voditelja trgovin-
skega ministerstva glede podaljšanja pomola
v pristanču v Šilu.

Govorili so še posl. Stürgkh, Wolf in
vitez Gersky, poslednji o gradnjah v tržaški
luki, nakar je bila debata zaključena.

Glavni govornik prs. Stein je izjavil,
da vložil vsezemci tožbo proti ministerstvu
Gautscha, ko se parlament zopet sestane.

Prihodnja seja v ponedeljek.

Kriza na Ogrskem.

Če smemo verjeti vestem iz Pešte, je
koalicija postala precej mehkeja, tako, da
sarašča nada, da pride slednjé vendar do
sporazumljenja med krono in koalicijo. Med
odličimi politiki in voditelji koalicije se na-
daljujejo zaupna posvetovanja. Posebno se
trudita za rešitev napetega položaja bivši
ministerski predsednik Szell in bivši finančni
minister Lukacs. So pa tudi poročila, ki so-
dijo polčžaj nekoliko bolj skeptično, češ, da
volja za sporazumljenje je bolj na vladni,
nego pa na strani koalicije. Ti poslednji gla-
sovi utegnejo imeti prav, ako sodimo po pi-
savi glavnega poluradnega lista, ki skoro
milo prosi in roti koalicijo, naj se odloči za
moški čin in naj izobči iz spornih vprašanj
ona vprašanja, ki se dotikajo vrhnih pravic
krona. Nekako v kontrastu s tem miroljubi-
vim snubenjem od strani vlade pa je vest,
da hoče vlada še nadalje strogo postopati s
kazenskimi preiskavami proti enim muni-
cipalnim uradnikom in privatnim osebam, ki
s ščuvalnimi govori zavajajo prebivalstvo, da
ne bi orčnikom in vojakom dajalo stano-
vanjs.

Take persekucije navadno ne gladijo poti
miru in spravi.

Stranke v črnogorskem parla- mentu.

Kakor znano so se minolega meseca po
vsej Črnigori vršile volitve narodnih poslan-
cev. Izbranih je bilo 61 poslancev. To je
množica starih Črnogorcev: junakov in bo-
jevnikov, vojvodov in kapetanov, poveljnikov
in zastavonoš. Po njih bo v vsem zastopana
patrijarhalna Črnagora. Poleg teh starih Čr-
nogorcev bo v novem domu narodnega za-
stopstva Črnogore blestela pojava mladih
Črnogorcev, novih junakov, oboroženih mo-
dernim oržjem — znanjem in nabratbo.
Tem mladim in izšolanim Črnogorcem je dal
narod z največjim oduševljenjem svoje čisto
in popolno zaupanje.

Ja če tudi danes še ni v Črnigori ni-
skih organiziranih političnih stranz, ali
ono malo političnega sveta v Črnigori deli
vse narodne poslance v dva tabora. En tabor
sestavlja stari in patrijarhalni Črnogorci, ki
sicer res niso politično organizirani, ali so
po vojnih borbah in patrijarhalni skupnosti
tesno vezani edea na drugega. Na čelu tega
odbora sta vojvoda Šako Petrovič in Lazar
Sočica. Drugi tabor pa sestavljajo desetorica
mladih poslancev, izšolanih ljudi, ki so po
svoji intelektualni važnosti visoko vzvišeni
nad prve. Najodličnejši med temi so Mitar

Gjurović, Milo Dežić in Mihajlo Ivanović — vsi trije izlošani v Srbiji. Le še malo dni nas ločujejo od onega dne, ko se otvori državna narodna skupščina.

Dogodki v Rusiji.

Boj dvorne stranke proti Witteju.

Londonski »Standard« poroča z Dunaja: Tukaj se pripoveduje, da so voditelji dvorne stranke z grofom Ignatijevom na čelu minoli ponedeljek naročili izreden vlak, s katerim so se hoteli peljati iz Petrograda v Carsko Selo, da bi carja pregovorili, da podpiše odpust Witteja. Witte pa je pravočasno doznal za to, ter se je takoj podal v Carsko Selo, od koder je brzojavil železniški upravi v Petrograd, naj pred večerom ne odpusti vlake. Ko so nasprotniki Witteja potem pozno prišli v palačo, je Witte že pridobil carja za-se.

Poostreno vojno stanje

V gubernijah Voronež in Pultavi je bilo proglašeno poostreno vojno stanje.

Znižanje proračuna vojne mornarice

Kakor javljajo iz Petrograda, je ministrijski svet sklenil znižati proračun vojne mornarice za 38 milijonov rubljev. Ta svota se prihrani izlaski pri gradnji novih ladij.

Ustaja v oazi Merv.

Kakor javljajo iz Petrograda, je poveljnik trdnjave Kuša poročal, da se oza Merv nahaja od 13. t. m. v vojnem stanju. Železniška in brojavna zveza med Mervom in Ašhadom je prekinjena. V Kuši je mir.

Drobne politične vesti.

Ex-kanonik Loubet. Iz Rima poročajo: Kapitelj sv. Ivana v Lateranu (prave papeževe stolnice) je odzvel francoskemu predsedniku Loubetu čast in naslov častnega kanonika te bazilike, ker je podpisal zakon o ločitvi cerkve od države. Ta sklep je že priobčen Loubetu. Običaj, da so državni glavarji Francoske nosili naslov častnega kanonika lateranske bazilike, datira iz časov Herrika IV., ki je daroval eno opatijo, ki donša danes do 40.000 frankov.

Kriza v arabskem ministertvu. Kakor poročajo iz Belegrada, je po definitivnem odstopu ministra Zajovčiča, vodstvo ministertva vsajih stvari prevzel vojni minister Anton Č.

Nov mohamedanski list v Bosni. Začetkom novega leta prične v Sarajevu izhajati nov mohamedanski list pod naslovom: »Bisansko hercegovski glasnik«.

Volitev predsednika na Francoske m. Glasom nekoga pariškega poročila se v parlamentarnih krogih vtrja mnenje, da na prihodnji volitvi predsednika republike prideta le dve osebi resno v poštev, ki imata obe enako nade glede izvolitve: to sta predsednik senata Fallières in predsednik zbornice Doumer. Kar se tiče Leona Bourgoises, je baje sam izjavil, da ne kandidira za mesto predsednika republike.

Domače vesti.

Dogodki v Riemanjih. Iz Riemanj nam piše: V zadnjih 14 dneh smo imeli tu kar tri civilne pogrebe. Umrli sta dve ženski in en možki. Ena ženska je bila iz ugledne rodbine Bronkove. Umrli možki pa je bil dolgoleten cerkven pevec. Vse tri pogrebe je vodil naš župan Ivan Berdon, a vdeležba je bila vsakokrat jako velika.

Doslej smo imeli vsega skupaj, odkar trajajo pri nas anormalne razmere 60 civilnih pogrebov.

Minolo nedeljo smo imeli tu mile goste: obiskalo nas je pevsko društvo »Slovenska Lira« od Sr. Marije Magdalene. Gostje so priredili v gostilni gospoda Kureta lepo pevsko zabavo. Mlade pevce je pozdravil g. Kuret, polsajaje jim na srec, naj vedno zvesto delujejo za razvoj našega naroda na tržaškem ozemlju.

Mi smo vrlim bratom iz tržaške okolice iz srca hvaležni na milem obisku, in jim objubljam lepšega vprejema, čim se pri nas nahajajo — abnormalne razmere.

Novi poštni ravnatelj v Trstu. Širi se govorica, da je poštati ravnatelj v Zadru Patai imenovan poštanim ravnateljem v Trstu, namesto dvornega svetovalca Felicetti-ja, ki pojde v pokoj.

Slovenska knjižnica v Trstu. Prejeli smo: Vasega zavednega Slovana mora le veseliti, da postaja zanimanje za to idejo vedno živahnjejše. Po mojem skromnem mnenju bi bilo stvari na korist, da se bi odla-

šali, ampak takoj naj bi začeli vsaj s pripravljalnim delom za knjižnico. Res je sicer, da so Božiči tu. Ali za B žiči — prihaja pustna doba, ki tudi ni posebno ugodna za take akcije. Poleg tega nam je pričakovati skoro obdinskih in morda tudi državnoborskih volitev, ki bodo gotovo ovirale tako delo, dočim bi knjižnica — ako bi bila tedaj že ustanovljena — morda koristno vplivala. Jaz sem sicer načeloma proti politiki v takih zatočjih vede in naobraženja. Ali vsakdo, ki bi zahajal tja, bi bil gotovo naš volilec. Ustanovila naj bi se takoj tudi čitalnica, saj b je gotovo — vsaj za začetek — listi prihajali bresplačno. Čitalnica, zasnovana na demokratični podlagi, bi postala sredotočje našega širšega, zapuščenega življa. Vaporedno z ustanovitvijo knjižnice bi morali misliti tudi na ustanovitev knjigotražnice. Ako bi ljudje videli Prešerna, Ketteja, Jenketa, Cankarja, Šorlija in druge slovenske in slovanske avtorje v izložbah, bi tudi kupovali te knjige in jih — čitali! A nehali bi čitati takozvane šund-romane. Naša dovzetna duša bi erpila iz plodov slovanskih genijev.

Torej vi vsi, ki ste poklicani za to delo, zberite se čim prej na skupen sestanek, da lepa ideja zadobi konkretne oblike!

O n e g o v.

Boj za vseobsebné rovné hlasovaci pravo v Prazi. (Boj za vseobčno in jednako volilno pravico v Pragi). Tako je naslov krasno ilustrirani knjigi, obsegajoč 47 originalnih fotografiranih slik, ki je pred par dnevi izšla v Pragi in nam jo je ravnokar doposlal naš praški dopisnik. Knjiga obsega izvirne fotografirane slike, opremljene z besedilom od začetka sedanjega volilnega gibanja v Pragi pa do danes. Knjiga obsega slike kakor: »Prvi manifestni sprevod dne 10. vinotoka 1905.«, »Orožništvo in vojaštvo na praških ulicah dne 5. listopada«, »Pogreb Jana Hubiča«, »Pogreb privilegijev«, »Alegorija svobode in dela« itd. itd. Zanimiva je naslovna slika, kjer je naslikano kako tisoč rok prisega na prapor svobode. Vsakogar, ki se v resnici zanima za volilno gibanje, bo imenovana knjiga vrlo interesna, in zato smo jo dali na vpogled širjemu občinstvu v kavarni »Balkan«. Knjiga bi bila poseben okras naših čitalnic in bralnih društev, stane 1 krono ter vsprejema naročila nanjo uredništvo našega lista.

Drznost Čožotov na škodo domačih ribičev. »Novoimenovani« tržaški poslanec Pitacco se je minoli teden v državnem zboru oglasil v prid »zatiranim« bratom od onkraj luže, ki da morajo trpeti toliko preganjanj od strani »plebegrle crot« Sicer je »Edidost« že izrekla svoje mnenje o tem dogodku, ki je gotovo pravo in kateremu mnenju pritrjuje vsakdo, ki od bliže pozna te bratce od onostran luže. Tudi jaz hočem navesti nekatere dogodke, ki jasno kažejo »resničnost« trditve g. Pitacco.

To pot mi je omenjati Čožotov. Kakor je znano, je čožotom dovoljeno vlačiti ribiški mreže vsaj eno miljo oddaljeno od obali. Ali, kako da se ti Čožoti poslužujejo tega dovoljenja, to vidimo posebno tukaj v Barkovljah, ko Čožoti o belem dnevu, vlačijo svoje mreže, na polovico omenjene daljave od obrežja. Kaj pa še po noči?! Dejstvo je, da je neko noč minolega avgusta, Čožot z drogom (na katerem je privezana na vrvi mreža) podrl sušnico za mreže na Čedaški luči (med Barkovljami in Maramorom) to je, kakih 50 metrov od kraja.

Našim domačim ribičem se godi s tem velika škoda, prvič, ker jim Čožoti vse ribe polovljajo, in drugič (kar je še huje) pokončavajo z mrežo ribjo zalego. A s tem ni še dovolj. Naši ribiči niso varni pušcat svoje mreže čez noč v morju, ker se jim je bati, da jih Čožoti po noči poberejo. Tako se je zgodilo Janezu Cuban iz Čadaza, kateremu so Čožoti minolega avgusta pobrali 4 mreže. Tako se je godilo Mihi Štoka in Bernardu Starcu s Kontovelja, katerima so Čožoti minoli teden pobrali: prvemu 7, drugemu 6 mrež. Vrednost ene teh mrež je 10 K. Toraj so pokradli samo trem ribičem za 170 kron vrednosti. Sedaj se levijo takozvane »pesare«. Mreže za iste se mečejo kakih 50 do sto metrov od kraja in ostajajo to je: bi morale ostajati v morju po eden, dva in tudi več dni. Radi Čožotov pa jih morajo naši ribiči vlačiti zvečer iz morja, toliko, kakor da bi domače mreže sploh doma imeli. In praktično jih tudi doma hranijo ako jih nočejo izgubiti. Ribiči so

veled te-a strašno raburjeni, ker si ne morejo pomagati, kajti tudi slavne pomorske oblasti se nočejo ganiti v zvezi vsem prošnjam domačih ribičev. Potem, ko so mu Čožoti mreže pobrali, šel je gori omenjeni I. Cuban k gosp. Fransinu (luškemu poročniku, kakor mu naši ljudje pravijo); za njim je šel k istemu gospodu Andrej Pertot iz Barkovelj. Obema pa je ta gospod obljubil, da že pošljejo parnik nad Čožote, ali ostalo je le pri obljubi. In Čožoti vedo to prav dobro, zato postajajo od dne do dne drzejši. Dobro vedo tudi naši ribiči ter se pripravljajo na — samopoč. Slavna pomorska oblast pa naj bo imela na vesti vse ono kar se utegne zgoditi radi nje nebrzičnosti.

Tu bi prosili naše drž. poslance, da se na Dunaju zavamejo v te stvari za naše ribiče. Poklicanim oblastim priporočamo, da nemudoma ukrenejo potrebno, da se ne bo godila tako vnebovpijoča krivica ljudem, ki vendar morajo plačevati davek v krvi in denarju, katerega pa Čožoti — ne plačujejo!!

Nadvojvoda Oton. Kakor poročajo z Dunaja je nadvojvoda Oton včeraj jutraj nekoliko ur bival izven postelje.

Poljudna predavanja v Kandiji pri Novem mestu. V nedeljo dne 17. t. m. prične g. Fran Pirc v Kandiji svoje prvo javno poljudno predavanje. To se bo vršilo v salonu gostilne g. Windischerja. Na vsestransko željo bo predmet predavanja: »Vihar na Kvarneru l. 1903« in »Avstrijska Riviera«. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop je dovoljen vsakomur. Temu prvemu predavanju bodo sledila v kratkih presledkih še druga zanimiva, pred vsem pa: »Viharji v triglavske pogorjue«.

Ajdovščina za splošno in enako volilno pravico. Iz Ajdovščine nam pišejo: Z ozirom na velevažno vprašanje volilne pravice, posebno pa z ozirom na za nas Slovence nepovoljne glasove o načinu eventualne prireditve iste, sklenilo je ajdovsko starišinstvo enoglasno, da odpošlje peticijo na državni zbor za splošno, enako in direktno volilno pravico v državni in deželni zastop.

Vse slovensko časopisje pa naj bi prišlo do važnosti tega vprašanja primerno agitacijo.

Zletiti bi bilo, naj bi slovenske občine čim prej sklenile enake prošnje ter odposlale jih direktno, ali po kakem slov. državnem poslanecu na državni zbor.

Lep uspeh Slovencev v Št. Ilju na Štajarskem. Doslej so bili v občinskem zastopu v Št. Ilju poleg enega Slovenca sami nemškutarji. Dne 7. pa so Slovenci pridobili polovico odbora in imeli bi večino v zastopu, da se ni v prvem razredu zgodila nečuvstvena eleparija.

Božičnice v Kandiji nameravajo prirediti rodoljubi iz Kandije in Novega mesta na dan sv. Štefana v gostilni pri g. Windischerju v Kandiji. Ker je namen te prireditve, obdarovati revne otroke z božičnega drevesca, se prosijo vsi dolejški rodoljubi, da pčtom milodarov omogočijo to ljudomilo svečanost. Po mestu in Kandiji se bodo darovi pobirali. Eventualna vnašja darila pa vsprejema v imenu veselilnega odbora

Franjo Pirc,

časnikiar v Kandiji (Novomestu).

Nov list »Dolenjec«. Kakor čujemo, namerava znani slovenski podjetnik g. A. Slatner v Kamniku, izdajatelj »Našega lista« prevzeti tudi za Dolenjsko posebno izdajo lista »Dolenjec«.

Priglasje za naročnino in dopis vsprejema g. Fr. Pirc — Kandija.

Mraz na Dolenjskem. Z Dolenjskega nam poročajo, da imajo že par dni tam prav hud mraz. Temperatura se je znižala na 5° C. Vendar kažejo vsa znamenja — tako nam pišejo — da pride v kratkem velik preobrat v vremenu.

Gospoda veletatovi zopet na delu. Tekom predinočnje noči so oni veselevalni tatovi, ki so že toliko blagajna prevrtali in oropali v Trstu in katerim policija nikakor ne more do živga, oni tatovi, ki delajo, oziroma krađeje le vsako toliko časa, a krađeje vselej zares, oni tatovi so — kakor že rečeno — predsinočno noč zopet pokazali, da so še živi in prosti, da jih policija ni še prišla in da morejo še krasti.

V pritličju hiše št. 17 v ulici del Lezzaretto vecchio se nahaja skladišče moka in testenin. To skladišče je lastnina trvdke

Edvard Caló, ki ima svoj sedež v Rovinju, oziroma je nekaka podružnica te trvdke ter je pod vodstvom gospoda Egidija Pontelli.

Tatovi so šli v skladišče, prevrtali blagajno ter vzeli iz nje 7310 kron gotovega denarja in en cheque za 1100 kron, izdan od g. Iv. Kozaka dne 15. t. m. na avstrijsko kreditno banko. Blagajno so tatovi prevrtali njim navadnim načinom: napravili so dve precej veliki okrogli luknji na njenem pokrovu. Zatem so nasilnim načinom odprli še 5 predalov pri raznih pisalnih mizah; a v teh niso našli ničesar.

Tatvini so pršli na sled uslužbencei skladišča včeraj v jutro, ko so — ob navadni uri — prišli odprat. Vrsta skladišča se zapiró z dvema ključavnicama: ena teh ključavnic je bila včeraj v jutro pravilno zaklenjena, druga pa nr.

Obvestili so takoj policijo. Policijski funkcionar, ki je šel na lce mesta, je našel tam enega okroglih izrezkov iz blagajne (enega so pa tatovi vzeli seboj za spomin) in malo stekleničico olja pomešanega s petrolejem, katerega so rabili pri vrtanju za mizne svedra.

Koledar in vreme. Danes: Lazar, škof in mučenec; Strojslav; Simana. — Jutri: Gracijan, škof; Restoj; Krja. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 9° Celsius. — Vreme včeraj: lepo.

Društvene vesti in zabave.

Dramatično društvo naznanja vsem p. n. pevkam in pevcem, da je danes vaja z godbo ob 10 uri popoldne in ne ob 12. kakor je bilo naznanjeno.

»Dramatično društvo« naznanja, da znaša vstopnina na današjo predstavo »Rokovaječev« za dijake in vojaše do narednika: v pritličje 50 stot., na galerijo 40 stotink.

Ob enem opozarja »Dramatično društvo«, da začne današnja predstava »Rokovaječev«, na kateri sodeluje gosp. Ant. Verovšek iz Ljubljane v ulogi Blaža Mozla, točno ob 4. uri popoldne ter prosí, da pridejo vsi udeleženci pravočasno, da ne bo nemira z dohajanjem mej predstavo, kar zelo moti igralske in tudi poslušalske.



„Slovensko pevsko društvo“ v Trstu.

Sedež: ul. S. Francesco d'Assisi 2/I

Pevovodja: g. Srečko Bartel

Pevske vaje za možki zbor vršijo se vsaki torek ob 8½ uri zv., za mešani zbor vsaki četrtek ob ravno isti uri. V ponedeljek, 25. t. m. (Božični praznik) društveni izlet na Kontovelj. Veliki društveni ples vrši se bo v soboto 17. februarja 1906. v koncertni dvorani »Nar. D.«. Nove pevke in pevci dobro došli! Odbor.

Plesni odsek pevskega društva »Zarja« v Rojani priredi danes zvečer »Plesni venček«, v »Konsumnem društvu« v Rojani. Ples bo trajal od 8. ure do polnoči. — Plesovodja g. Ivan Ulek.

Veselilni odsek »Tržaškega podpor-nega in bralnega društva« naznanja svojim udom in njih prijateljem, da priredi na Silvestrov večer, kakor običajno vsako leto, diužnisko zabavo v svojih prostorih ulica Stadion št. 19. — Začetek ob 9. uri zvečer. Vstopnina svobodna.

»Zveza hrvatskih sokolskih društev« bo imela svojo prihodnjo glavno skupščino v Paznu povodom otvorjenja tamošnjega »Hrvatskega doma«. Tako je zveza sklenila dne 8. t. m. na glavni skupščini na Sušaku.

Bralno pevsko društvo »Ladlja« v Devinu bo imelo v nedeljo dne 24. decembra ob 3. uri popol. v društvenih prostorih svoj redni občni zbor. 1. Pozdrav predsednika 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo knjižničarja. 5. Volitev predsednika. 6. Volitev člansov odbora. 7. Volitev 2 pregledovalcev računov. 8. Vpisovanje novih udov. 9. Razterost.

Književnost in umetnost.

Simfonični koncert društva »Narodni dom« dne 26. t. m. ob 5. uri popoldne v gledališni dvorani »Nar. doma«. (Dalje)

3 Antoa Gregor pl. Rubinstein, rojen 18. novembra 1829. v Vehvacecu, umrl 20. novembra 1894. v Peterhofu. On je bil za Listom njsvečiji vrtuoz na glasovirju. Prvi pouk je imel od svoje matere, pozneje pa se je izuril v Moskvi. Kakor osemletni deček je javno nastopil v Moskvi, z devetimi leti pa v Parizu ter žel obilo javnega priznanja. V Parizu mu je bil učiteljem tudi slavni Liszt, ki je v mladostnem dečku takoj

Priložnostna partija.
Najfinejši čizmi, chevreau črni s trakovi
ali gumbi, za ženske po gl. 5.—

